

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра фінансових технологій і підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Основи фінансового менеджменту суб'єкта господарювання державної сфери

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студентки Кириченко Вікторії Сергіївни

групи ДФпн-81-9

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Кириченко В. С.

Керівник: к.е.н., доцент _____

Пігуль Н. Г.

Суми – 2022 рік

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:

«Основи фінансового менеджменту

суб'єкта господарювання державної сфери»

Кириченко Вікторії Сергіївни

На сьогоднішній день важливим напрямом державної політики є впровадження ефективного управління державним сектором з метою забезпечення конкурентоздатності економіки України. Слід зазначити, що подальший розвиток вітчизняної економіки має бути спрямований на вирішення існуючих проблем управління фінансами суб'єктів господарювання у державному секторі України, який забезпечує захист соціальних стандартів якості життя громадян та розвиток суспільного виробництва. З метою підвищення ефективності функціонування суб'єктів господарювання державного сектору необхідно впроваджувати сучасні підходи фінансового менеджменту, реалізація яких дозволить покращити фінансовий стан суб'єктів державного сектору та досягти визначені ними цілі. Отже, дослідження питань, що пов'язані з ефективним впровадженням основ фінансового менеджменту вітчизняними СГДС, є актуальним, що і обумовило вибір теми кваліфікаційної роботи.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів фінансового менеджменту суб'єкта господарювання державної сфери та розробка основних напрямів його удосконалення.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі управління фінансами КП «Благоустрій».

Предметом дослідження виступають фінанси суб'єкта господарювання державної сфери.

В процесі написання кваліфікаційної роботи були використані наступні методи дослідження: наукова абстракція та логічне узагальнення (при дослідженні теоретичних засад фінансового менеджменту СГДС), метод аналізу та синтезу,

порівняльний аналіз, табличні прийоми, метод групування (при проведенні аналізу фінансового стану СГДС).

Інформаційною основою написання роботи є: нормативно-правова документація, підручники і навчальні посібники, праці українських та закордонних науковців, що стосуються питань фінансового менеджменту СГДС, офіційна звітність КП «Благоустрій».

Ключові слова: фінансовий менеджмент, суб'єкт господарювання державної сфери, фінансовий аналіз, забезпечення фінансового менеджменту.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 59 сторінках, у тому числі список використаних джерел з 38 найменувань, який розміщено на 4 сторінках. Робота містить 13 таблиць, 11 рисунків, а також 5 додатків, які розміщені на 10 сторінках.

Рік захисту роботи – 2022 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
«29» листопада 2021 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Студентки групи ДФпн-81-9 Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Кириченко Вікторії Сергіївни

Тема роботи: «Основи фінансового менеджменту суб'єкта господарювання державної сфери».

Затверджена наказом по СумДУ № 0420-VI від «06» червня 2022 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «15» червня 2022 року.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, статистичні дані з офіційних джерел, фінансова звітність КП «Благоустрій» за 2019-2021 рр.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення): дослідити сутність, необхідність і значення фінансового менеджменту у діяльності суб'єктів господарювання державної сфери; розглянути систему забезпечення фінансового менеджменту суб'єкта господарювання державної сфери; надати загальну характеристику фінансово-господарської діяльності КП «Благоустрій», здійснити аналіз фінансового стану та розробити пропозиції щодо шляхів удосконалення управління фінансами КП «Благоустрій».

Дата видачі завдання: «29» листопада 2021 року

Керівник кваліфікаційної роботи: _____ Н. Г. Пігуль

Завдання прийнято до виконання «29» листопада 2021 р. _____ В. С. Кириченко

ЗМІСТ

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів.....	6
Вступ	7
1 Фінансовий менеджмент: сутність, необхідність і значення у діяльності суб'єктів господарювання державної сфери	9
2 Система забезпечення фінансового менеджменту суб'єкта господарювання державної сфери	14
3 Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності КП «Благоустрій»	20
4 Аналіз фінансового стану КП «Благоустрій» як основа прийняття фінансових рішень.....	24
5 Основні напрямки удосконалення управління фінансами КП «Благоустрій»	36
Висновки	43
Список використаних джерел	46
Додаток А Методичні підходи до визначення сутності поняття «фінансовий менеджмент».....	50
Додаток Б Правове забезпечення фінансового менеджменту.....	51
Додаток В Фінансова звітність КП «Благоустрій».....	52
Додаток Г Прогнозування розміру фінансового результату КП «Благоустрій».....	55
Додаток Д Формули для розрахунків впливу окремих факторів на кінцевий фінансовий результат	57

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів

- СГДС – суб'єкт господарювання державної сфери;
- СГДСЕ – суб'єкт господарювання державної сектору економіки;
- ДСЕ – державний сектор економіки;
- ФМ – фінансовий менеджмент;
- КП – комунальне підприємство

ВСТУП

Одним із ключових завдань процесу реформування національної економіки є забезпечення її сталого розвитку. Ефективність реалізації даного завдання залежить від розвитку підприємницької діяльності у державній сфері, а також побудови організаційно-економічного механізму, який забезпечить стимулювання розвитку державних та комунальних підприємств. У зв'язку з цим, важливим напрямом державної політики є впровадження ефективного управління державним сектором з метою забезпечення конкурентоздатності економіки України. Слід зазначити, що подальший розвиток вітчизняної економіки має бути спрямований на вирішення існуючих проблем управління фінансами суб'єктів господарювання у державному секторі України, який забезпечує захист соціальних стандартів якості життя громадян та розвиток суспільного виробництва. З метою підвищення ефективності функціонування суб'єктів господарювання державного сектору необхідно впроваджувати сучасні підходи фінансового менеджменту, реалізація якого дозволить покращити фінансовий стан суб'єктів державного сектору та досягти визначені ними цілі. Отже, дослідження питань, що пов'язані з ефективним впровадженням основ фінансового менеджменту вітчизняними СГДС, є актуальним, що і обумовило вибір теми кваліфікаційної роботи.

Дослідженню питань фінансового менеджменту присвятили свої праці наступні науковці: Бланк І. А., Буряк Л. Д., Поддєрьогін А. М., Шеремет А. Д., Сигел Джоел, Шим Джей К. та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів фінансового менеджменту суб'єкта господарювання державної сфери та розробка основних напрямів його удосконалення.

З метою досягнення визначеної мети кваліфікаційної роботи необхідно вирішити нижченаведені завдання:

- дослідити сутність, необхідність і значення фінансового менеджменту у діяльності суб'єктів господарювання державної сфери;

– розглянути особливості системи забезпечення фінансового менеджменту суб'єкта господарювання державної сфери;

– надати загальну характеристику фінансово-господарської діяльності КП «Благоустрій»;

– здійснити аналіз фінансового стану КП «Благоустрій»;

– запропонувати основні шляхи удосконалення управління фінансами КП «Благоустрій».

Об'єктом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі управління фінансами КП «Благоустрій».

Предметом дослідження виступають фінанси суб'єкта господарювання державної сфери.

В процесі написання кваліфікаційної роботи були використані наступні методи дослідження: наукова абстракція та логічне узагальнення (при дослідженні теоретичних засад фінансового менеджменту суб'єкта господарювання державної сфери), метод аналізу та синтезу, порівняльний аналіз, табличні прийоми, метод групування (при проведенні аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання державної сфери).

Інформаційною основою написання роботи є: нормативно-правова документація, підручники і навчальні посібники, праці українських та закордонних науковців що стосуються питань фінансового менеджменту суб'єктів господарювання державної сфери, офіційна звітність КП «Благоустрій».

1. Фінансовий менеджмент: сутність, необхідність і значення у діяльності суб'єктів господарювання державної сфери

На сьогоднішній день необхідною і важливою складовою ринкової економіки є державний сектор, до структури якого входять суб'єкти господарювання державної сфери, які виконують різні економіко-соціальні функції, що націлені на створення і споживання суспільних благ.

ДСЕ представляє собою господарські об'єкти, що повністю або частково перебувають у власності центральних чи місцевих органів державної влади та використовуються з метою виконання державою політичних, соціально-культурних та економічних функцій [26]. Державний сектор присутній, як правило, в тих сферах, у яких непередбачено ведення підприємницької діяльності (електроенергетика, залізнична дорога і т.п.), а також в тих галузях, що є не дуже цікавими приватному бізнесу (освіта, природокористування і т.п.).

Наявність дієвого ДСЕ дає можливість вирішити наступні завдання: посилювати державний моніторинг найбільш важливих народногосподарських процесів; здійснювати регулювання інвестиційних потоків; підвищувати рівень незалежності національної політики держави у промисловості, а також інших сферах матеріального виробництва; посилювати присутність держави у стратегічно важливих сферах економіки.

Питома вага державного сектору в економіці України за 2019-2021 рр. подана в таблиці 1.1. Дані таблиці 1.1 свідчать, що за 2019-2021 рр. частка ДСЕ знаходилася в межах 8,0-10,3 % і не мала чіткої тенденції. Так за період 2019- 2020 рр. питома вага знизилася на 0,3 %, а протягом 2020-2021 рр. збільшилася на 2,3 %. Найбільше значення ДСЕ спостерігається в таких галузях як професійна, наукова та технічна діяльність (25,8-56,4 %); постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (28,6-32,5 %); транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (25,4-29,4 %); мистецтво, спорт, розваги та відпочинок – (14,3-31,5 %). Менше ніж один відсоток ДСЕ спостерігається в таких

галузях як будівництво; оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів та мотоциклів; фінансова та страхова діяльність; діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги. Отже, наведені дані свідчать, що частка ДСЕ у ринковому середовищі не є величиною постійною і його межі постійно змінюються.

Таблиця 1.1 – Питома вага державного сектору в економіці України у 2019-2021 рр. [17]

№ з/п	Вид економічної діяльності	Питома вага державного сектору економіки, %		
		2019 р.	2020 р.	2021 р.*
1	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	3,8	3,6	н/д
2	Промисловість	9,6	10,5	10,8
2.1	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	7,3	6,7	5,3
2.2	Переробна промисловість	2,9	3,0	3,6
2.3	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	28,6	32,5	29,3
2.4	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	3,0	2,1	5,5
3	Будівництво	0,7	0,9	-
4	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів та мотоциклів	0,5	0,6	0,9
5	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	29,4	28,8	25,4
6	Тимчасове розміщення й організація харчування	1,8	1,3	5,4
7	Інформація та телекомунікації	4,0	3,7	5,0
8	Фінансова та страхова діяльність	0,2	0,2	-
9	Операції з нерухомим майном	1,0	1,8	4,0
10	Професійна, наукова та технічна діяльність	30,6	25,8	56,4
11	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,6	0,5	1,2
12	Освіта	1,0	0,9	-
13	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,5	0,3	-
14	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	14,3	20,6	31,5
	Усього	8,3	8,0	10,3

*- дані за 9 місяців звітного року

З метою підвищення ролі ДСЕ щодо забезпечення конкурентоспроможності та безпеки вітчизняної економіки необхідно постійно здійснювати ефективне управління фінансами СГДС. Основні принципи фінансового менеджменту почали впроваджуватися у вітчизняну практику на початку 90-х років. Привертає увагу той

факт, що на сьогоднішній день не існує єдиного чітко визначеного трактування сутності «фінансовий менеджмент». Окремі трактування сутності дефініції «фінансовий менеджмент» наведені в таблиці А1 (додаток А). Отже наведені трактування свідчать, що фінансовий менеджмент розглядається з наступних точок зору:

- як процес управління фінансовими ресурсами (формування, розподіл та використання) суб'єкта господарювання;
- система розроблення та прийняття рішень стосовно управління фінансами суб'єкта господарювання;
- як система принципів та методів управління фінансовими ресурсами [11].

На нашу думку під фінансовим менеджментом СГДС слід розуміти комплексну систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, що спрямовані на формування, розподіл та використання фінансових ресурсів СГДС і організацію його грошових потоків, а також знаходження оптимальних фінансових рішень з метою досягнення як оперативних так і стратегічних цілей.

Основна мета фінансового менеджменту СГДС передбачає забезпечення максимізації ринкової вартості СГДС. Це пов'язано з тим, що як правило, досягнення даної мети свідчить про значний рівень економічного потенціалу СГДС, прибутковість та ефективність його діяльності.

Слід зазначити, що фінансовий менеджмент є обов'язковим елементом системи загального менеджменту СГДС і це дає можливість більш ефективно здійснювати вирішення виробничих, економічних та фінансових цілей СГДС. Також фінансовий менеджмент дає можливість виявляти та здійснювати аналіз взаємозв'язків між цілями СГДС і координувати їх.

Під час досягнення своєї головної мети фінансовий менеджмент націлений на вирішення ключових завдань, що наведені на рисунку 1.1.

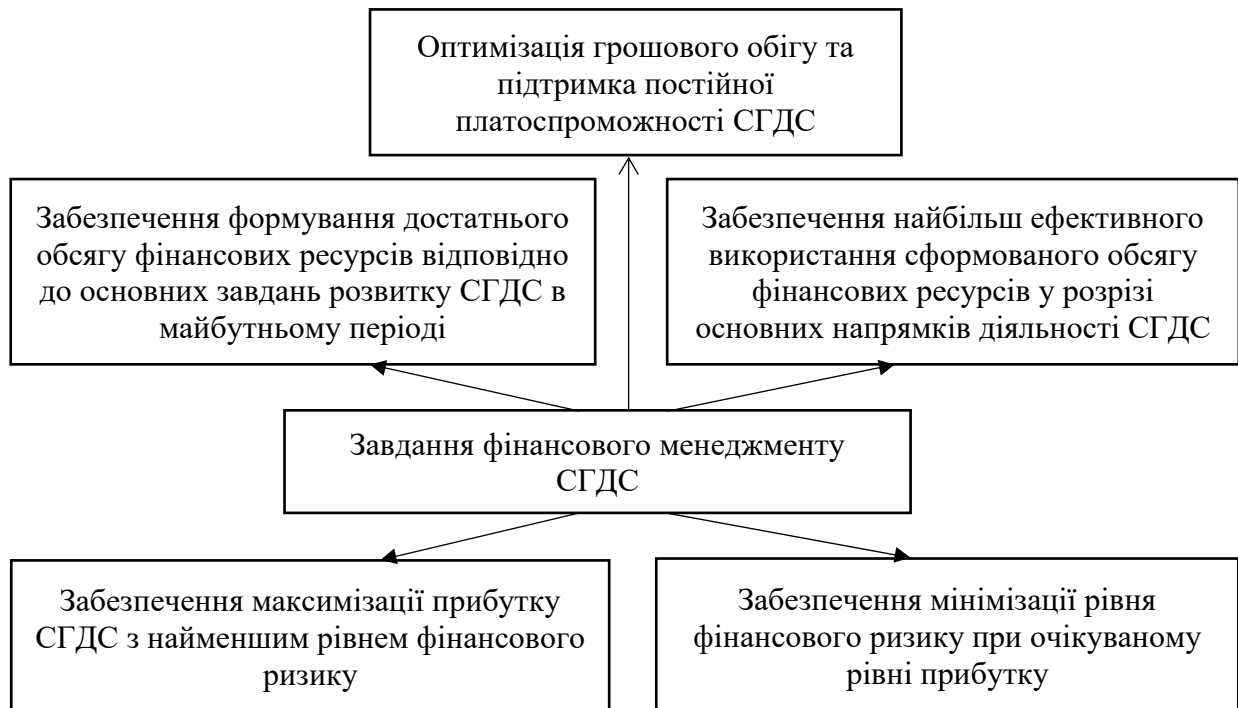

Рисунок 1.1 – Основні завдання фінансового менеджменту СГДС [5]

Вищенаведені завдання фінансового менеджменту СГДС як правило взаємозалежні, що позитивно впливає на ефективність досягнення його головної мети.

Реалізація головної мети і ключових завдань фінансового менеджменту СГДС відбувається на основі здійснення певного функціоналу. Умовно дані функції поділяються на два основні блоки (рис. 1.2).

Організація та функціонування фінансового менеджменту на рівні окремого СГДС підпорядковується наступним принципам:

- принцип системності – фінансовий менеджмент СГДС являє собою невід’ємну складову загальної системи управління СГДС, і сутність даного принципу полягає в тому, що необхідно прагнути до стабільності системи в цілому, а не окремих її елементів;
- принцип плановості – поєднання планування всіх видів ресурсів і забезпечення їхньої збалансованості;

Рисунок 1.2 – Функції фінансового менеджменту СГДС [5]

– принцип адаптивності – фінансовий менеджмент СГДС має швидко реагувати на всі зміни кон'юнктури товарного і фінансового ринків, своєчасно отримувати достовірну інформацію та приймати необхідні рішення;

– принцип функціональності – полягає у реалізації функціоналу фінансового менеджменту у відповідності до визначених цілей СГДС;

– принцип комплексності – прийоми і методи, що застосовуються у фінансовому менеджменті, мають доповнювати один одного, і при цьому розглядатися комплексно [33].

Отже, фінансовий менеджмент дозволяє більш ефективно здійснювати управління фінансово-господарською діяльністю СГДС, що позитивно впливає на подальший розвиток державного сектору економіки.

2. Система забезпечення фінансового менеджменту суб'єкта господарювання державної сфери

Фінансовий менеджмент являє собою основну складову управління СГДС. Управління фінансами СГДС має реалізовуватися у постійній цілісності з управлінням, що пов'язано з виробництвом та реалізацією продукції, робіт чи послуг. Позитивний кінцевий результат управління фінансами СГДС забезпечується ефективним функціонуванням його кожної організаційної складової.

Система організаційного забезпечення ФМ передбачає собою сукупність існуючих служб і структурних підрозділів СГДС, діяльність яких націлена на забезпечення розробки та прийняття управлінських рішень пов'язаних з окремими напрямками його фінансово-господарської діяльності та відповідають за кінцеві результати даних рішень.

Організаційне забезпечення має бути у постійному взаємозв'язку із загальною структурою управління СГДС, що дозволяє координувати дії системи ФМ із іншими структурними підрозділами та збільшити ефективність моніторингу щодо реалізації прийняття рішень за фінансовими питаннями. Ефективність системи ФМ СГДС залежить від формування та діяльності фінансової служби, яка передбачає собою відокремлений структурний підрозділ, що здійснює фінансову роботу. З точки зору функціональності складові фінансової служби СГДС наведено на рисунку 2.1.

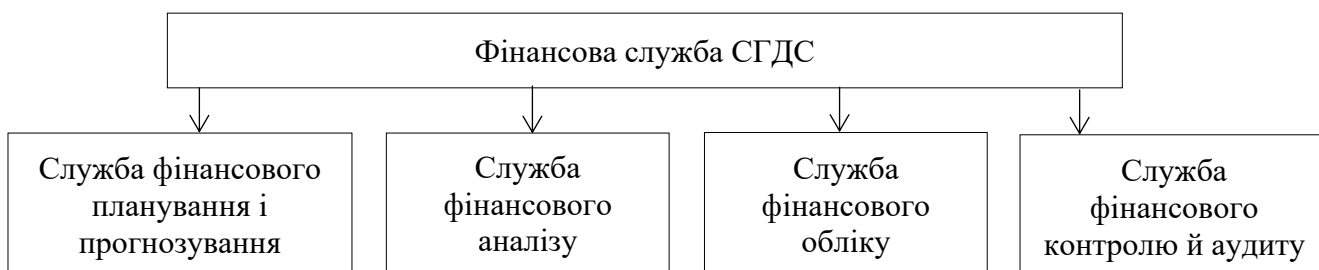

Рисунок 2.1 – Функціональний принцип побудови фінансової служби
[32**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]

Діяльність фінансової служби СГДС націлена на досягнення основної мети ФМ і забезпечує зростання обсягів доходів; підвищення вартості СГДС; фінансову стійкість; прискорення кругообігу ресурсів.

Значний вплив на ефективність ФМ СГДС має нормативно-правове середовище, в рамках якого вони функціонують. До структури правового забезпечення фінансового управління господарською діяльністю СГДС належать нормативно-правові акти, зокрема закони, постанови, накази, а також інші правові документи державних органів влади (додаток Б).

Структурні елементи інформаційного забезпечення ФМ наведені на рисунку 2.2.

Рисунок 2.2. – Складові елементи інформаційного забезпечення ФМ [11]

Основне призначення оперативної звітності полягає в поточному моніторингу здійснення господарських операцій СГДС чи після їх завершення.

Формування звітності за даними управлінського обліку містить інформацію щодо розміру і структури доходів і витрат СГДС і застосовується з метою контролю щодо дотримання планових показників.

Основне призначення статистичної звітності полягає у статистичному вивченні фінансово-господарської діяльності СГДС та сфер економіки країни і

являє собою систему показників як кількісних так і якісних, що не притаманні бухгалтерському обліку.

Показники системи інформаційного забезпечення формуються на основі внутрішніх та зовнішніх джерел інформації, які впливають на якість прийняття фінансових рішень (таблиця 2.1). Основою інформаційної складової для ФМ є фінансова звітність, яку поділяють на періодичну та річну.

Таблиця 2.1 – Система показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту СГДС [13]

Внутрішня інформація	Зовнішня інформація
1. Показники, які відображають фінансовий стан та фінансові результати діяльності СГДС загалом: майновий стан; рух капіталу; ліквідність, платоспроможність; кредитоспроможність; фінансова стійкість; цінова активність; рентабельність	1. Макроекономічні показники та показники галузевого розвитку: динаміка ВВП; рівень безробіття; рівень інфляції; показники галузевого розвитку 2. Ситуативні показники: показники розвитку сегментів фінансового ринку (грошового, валютного, кредитного, цінних паперів, фінансових послуг, а також ринку нерухомості)
2. Показники, які відображають фінансові результати структурних підрозділів СГДС: обсяг і структура фінансових ресурсів; елементи операційних витрат	3. Показники діяльності різних суб'єктів господарювання: показники діяльності постачальників, покупців, партнерів, конкурентів, банків, страхових компаній, фондових бірж
3. Нормативно-планові показники фінансової діяльності СГДС: система внутрішніх нормативів, які регулюють фінансовий розвиток підприємства; планові показники фінансового розвитку	4. Нормативно-регулятивні показники: показники за різними напрямками господарської діяльності; показники з питань функціонування окремих сегментів ринку

Практичного впровадження ФМ набуває за допомоги фінансової політики СГДС. Фінансова політика СГДС являє собою комплекс організаційно-економічних заходів щодо формування і використання фінансових ресурсів з метою досягнення цілей фінансово-господарській діяльності. Фінансова політика відображає способи організації та використання фінансів з метою виконання визначеного функціоналу, що стосується особливостей функціонування СГДС, комплексу внутрішніх та зовнішніх факторів.

Схему змісту фінансової політики СГДС подано на рисунку 2.3.

Рисунок 2.3 – Структурна схема фінансової політики і види фінансових рішень [32]

Організація фінансової політики СГДС передбачає реалізацію трьох етапів:

- I етап – визначення обґрунтованої мети та завдань функціонування фінансів СГДС і шляхів їхньої реалізації в процесі здійснення господарської діяльності;
- II етап – впровадження належного фінансового механізму, визначення відповідних фінансових інструментів, методів, важелів;
- III етап – реалізація практичних дій, що спрямовані на досягнення кінцевої мети, та контроль отриманих результатів [32].

Побудова фінансової політики відбуваються у відповідності до окремих критеріїв (рисунок 2.4).

В залежності від часового періоду та характеристик завдань, що мають бути вирішені завдяки фінансовій політиці, вона поділяється на стратегічну та тактичну.

Фінансову стратегію можна розглядати як довготерміновий процес (більше дванадцяти місяців або термін, який більше операційного циклу) в управлінні

фінансами СГДС, який передбачає досягнення значних за обсягами завдань розвитку СГДС. Враховуючи всі можливості СГДС в сфері фінансів, надаючи характеристику зовнішнім та внутрішнім факторам, ефективна фінансова стратегія дає можливість забезпечити відповідність наявних економічних можливостей СГДС існуючим умовам фінансового чи товарного ринків.

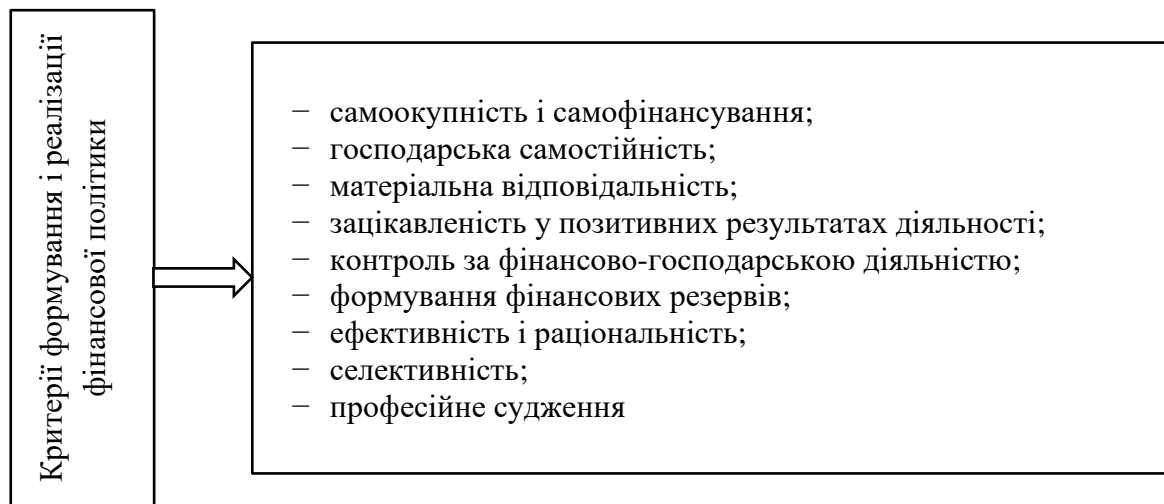

Рисунок 2.4 – Критерії формування і реалізації фінансової політики [12]

Разом зі стратегічним ФМ важливе значення в процесі здійснення господарської діяльності СГДС має тактичне фінансове управління, яке враховує фінансові рішення, що розраховані на термін до одного року або на строк тривалості операційного циклу. Метою фінансової тактики є вирішення завдань у термін чітко визначеного етапу розвитку СГДС в наслідок своєчасної переміни фінансових зв'язків.

Як тактичні, так і стратегічні цілі ФМ важливі, і це пов'язано з тим, що тактика є варіантом деталізації стратегії, її шляхи реалізації визначають у відповідності із визначеними стратегічними завданнями функціонування СГДС.

Схематично алгоритм здійснення основних етапів ФМ СГДС подано на рисунку 2.5.

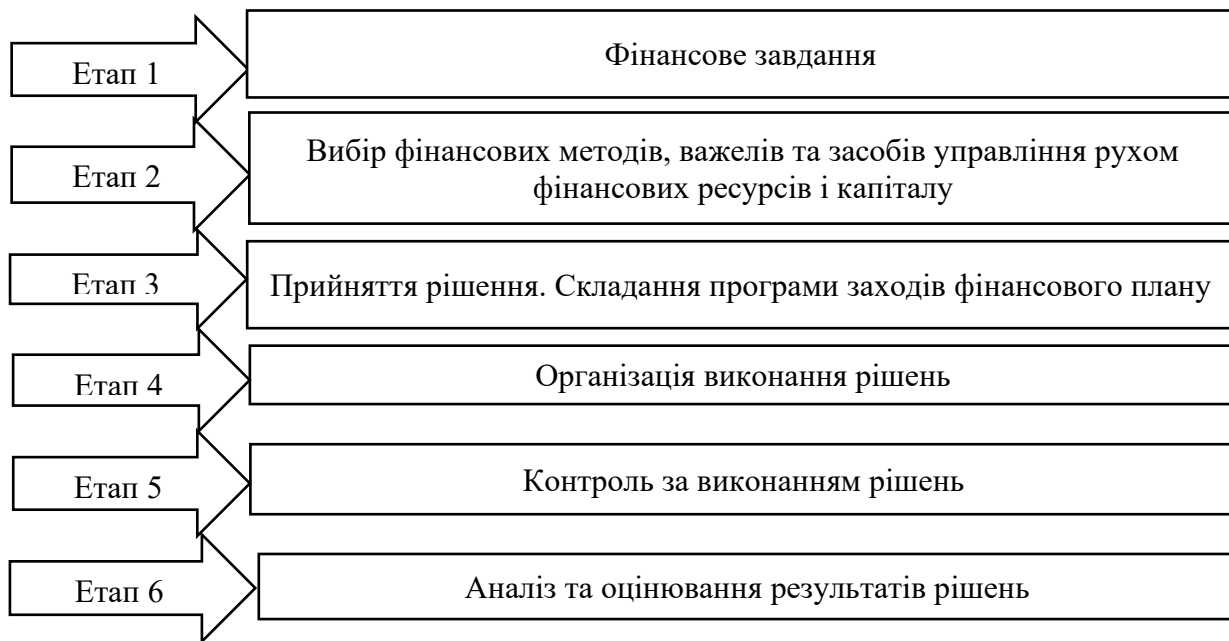

Рисунок 2.5 – Основні етапи фінансового менеджменту СГДС

Отже, основні фінансово-економічні завдання, які вирішує ФМ СГДС, стосуються фінансування даних суб'єктів, які здійснюють різні види діяльності. З метою підвищення ефективності ФМ доцільно впровадити комплексну оцінку фінансового стану, в процесі якої необхідно виявляти і класифікувати рівень фактичного стану СГДС. На прийняття фінансових рішень значний вплив мають об'єктивні обмеження і до них відносяться законодавчі положення стосовно фінансової діяльності, можливості щодо залучення капіталу, політична та економічна ситуації в країні тощо. До ключових критеріїв проведення оцінки ефективності фінансових рішень, що дають можливість задовольнити фінансово-економічні цілі, належать розмір отриманого прибутку, збільшення рівня фінансової стійкості та ліквідності і зміцнення фінансового стану СГДС.

3. Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності КП «Благоустрій»

КП «Благоустрій» розташовано у Чернігівській області, смт. Короп. Метою діяльності КП «Благоустрій» є одержання прибутку на основі впровадження виробничо-господарської діяльності, комерційної, надання послуг в житлово-комунальній сфері.

Головними напрямками діяльності КП «Благоустрій» є:

- санітарне очищення територій;
- благоустрій території селищної ради;
- виробництво і реалізація столярних виробів;
- проведення будівельних робіт на об'єктах соціальної, житлової і виробничої сфери;
- проведення заходів щодо обслуговування і утримання об'єктів благоустрою;
- озеленення територій;
- здійснення контролю за утриманням і експлуатацією житлового фонду селищної ради;
- забезпечення технічної інвентаризації і паспортизації жилого фонду, об'єктів благоустрою;
- здійснення ремонту житлового фонду як капітального так і поточного;
- інші види господарської діяльності, які не заборонені законодавством.

КП «Благоустрій» є юридичною особою. Дане підприємство є унітарним комунальним комерційним, що провадить свою діяльність на підставі статуту.

КП «Благоустрій» має самостійний баланс, різні види рахунків в банківських установах, печатку.

Даний суб'єкт несе відповідальність за його зобов'язаннями у межах належного йому майна, у відповідності до чинного вітчизняного законодавства. Майно комунального підприємства формують виробничі та невиробничі фонди, а

також інші цінності, грошова вартість яких відображається у бухгалтерському балансі.

КП «Благоустрій» відноситься до суб'єктів малого бізнесу і це відображається на здійсненні ним його фінансово-господарської діяльності. Слід зазначити, що саме малий бізнес є одним із перспективних векторів побудови ринкового середовища у світі. Значення та місце суб'єктів малого підприємництва у вітчизняній економіці найбільш повно пояснюються з точки зору їх значного внеску в процесі формування конкурентного середовища, надання ринковим відносинам гнучкості, швидкого реагування на ринкові зміни.

Здійснено аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності КП «Благоустрій» за 2019-2021 роки на основі даних фінансової звітності КП, що наведена в додатку В (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Основні показники фінансово-господарської діяльності КП «Благоустрій» за 2019-2021, тис. грн.

Показник	Рік			Відхилення (+/-) 2021 р. до 2019 р.
	2019	2020	2021	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1626	370	562,6	-1063,4
Собівартість реалізованої продукції	1684,8	1400,0	1656,9	-27,9
Чистий прибуток (збиток)	-58,8	-671,1	-50,8	8,0
Власний капітал	7227,0	6096,2	6472,6	-754,4
Позиковий капітал	543,0	723,1	98,2	-444,8
Необоротні активи	7535,0	6767,4	6448,0	-1087,0
Оборотні активи	235,0	51,9	122,8	-112,2

Аналіз даних таблиці 3.1 свідчить, що протягом 2019-2021 рр. розмір чистого доходу КП «Благоустрій» значно зменшився, а саме майже у три рази, що свідчить про скорочення обсягів господарської діяльності. Привертає увагу той факт, що сума чистого доходу підприємства за кожний рік аналізу мала значні зміни. Так за період 2019-2020 рр. його обсяг зменшився на 1256 тис. грн., а за період 2020-2021 рр. збільшився на 192,6 тис. грн. Це свідчить про те, що із року в рік підприємство

має різні значення обсягів виконаних робіт та послуг, що і впливає на суму отриманого доходу.

Розмір собівартості за період аналізу коливався по роках, але в цілому він зменшився на 27,9 тис. грн. і на кінець 2021 року значення дорівнювало 1656,9 тис. грн., що пояснюється зниженням витрат на виконання робіт та послуг у зв'язку із зменшенням масштабів господарської діяльності КП «Благоустрій».

За період 2019-2021 рр. комунальне підприємство отримувало збитки. Найбільший розмір збитків спостерігався у 2020 році і склав 671,1 тис. грн. У 2021 році сума збитків дорівнювала 50,8 тис. грн., що менше ніж у 2019 році на 8,0 тис. грн. і на 620,3 тис. грн. ніж у 2021 році. Така ситуація є негативною, оскільки саме прибуток є внутрішнім джерелом фінансування КП «Благоустрій».

Власний капітал КП не мав чіткої тенденції і коливався по роках. Так за період аналізу він зменшився на 754,4 тис. грн. і це є свідченням про зменшення можливостей щодо фінансування діяльності КП «Благоустрій» за рахунок власних ресурсів.

Розмір позикового капіталу також не мав чіткої тенденції, але в цілому за період аналізу він зменшився на 444,8 тис. грн. і у 2021 році він дорівнював 98,2 тис. грн. і це є свідченням про зменшення залежності підприємства в процесі його фінансування від позикових фінансових ресурсів.

Сума необоротних активів за аналізований період зменшилися на 1087 тис. грн. Це пов'язано зі зменшенням вартості основних засобів, що є свідченням скорочення виробничих потужностей КП «Благоустрій».

Оборотні активи за 2019-2021 рр. зменшилися майже у два рази, і у 2021 році дорівнювали 122,8 тис. грн., що менше ніж у 2019 році на 112, 2 тис. грн. і це пояснюється скороченням масштабів діяльності підприємства.

Отже, враховуючи вищенаведену інформацію, можна зробити висновок, що фінансово-господарська діяльність КП «Благоустрій» не є достатньо ефективною. За період аналізу спостерігається скорочення обсягів господарської діяльності, що негативно вплинуло на кінцеві результати підприємства.

З метою здійснення більш повної характеристики фінансово-господарської

діяльності КП «Благоустрій» доцільно провести аналіз динаміки складових валюти балансу. Для вирішення даного завдання необхідно скласти агрегований аналітичний баланс, що поданий в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Агрегований аналітичний баланс КП «Благоустрій» за 2019–2021рр.

Стаття	Сума за рік, тис. грн.			Відхилення(+,-) 2021 р. до 2019 р.
	2019 р.	2020 р.	2021 р.	
Актив балансу				
I. Необоротні активи	7535,0	6767,4	6448,0	-1087,0
II. Оборотні активи	235,0	51,9	122,8	-112,2
Баланс	7770,0	6819,3	6570,8	-1199,2
Пасив балансу				
I. Власний капітал	7227,0	6096,2	6472,6	-754,4
III. Поточні зобов'язання	543,0	723,1	98,2	-444,8
Баланс	7770,0	6819,3	6570,8	-1199,2

Аналіз даних таблиці 3.2 свідчить, що загальний розмір балансу підприємства за 2019-2021 рр. зменшився на 1199,2 тис. грн. Така тенденція є негативною, оскільки свідчить про скорочення масштабів діяльності КП «Благоустрій».

В структурі активів підприємства переважають необоротні активи, їх вартість зменшилася на 1087,0 тис. грн., отже на підприємстві не спостерігається приріст вартості необоротних активів і це свідчить про скорочення майнової бази. Оборотні активи займають незначну частину, а саме їх частка коливається в межах 1-3 %. На кінець 2021 р. їх розмір дорівнював 122,8 тис. грн., що на 48 % менше ніж у 2019 р.

Обсяг власного капіталу КП «Благоустрій» також зменшився у 2019 р. в порівнянні з 2021 р. на 754,4 тис. грн., і це пов'язано з отриманими підприємством збитками. Це є негативним моментом у діяльності підприємства, оскільки така ситуація свідчить про скорочення можливостей щодо розширеного відтворення на комунальному підприємстві.

Протягом всього періоду аналізу на комунальному підприємстві були відсутні довгострокові зобов'язання.

Що стосується поточних зобов'язань КП «Благоустрій», то протягом 2019-2021 рр. їх розмір зменшився на 82 %. Таке зменшення є результатом скорочення суми поточної кредиторської заборгованості. Така ситуація свідчить про те, що кошти не відволікаються на погашення боргу, тобто відбувається комерційне кредитування, але керівництво підприємства має постійно моніторити дане питання, оскільки кредиторська заборгованість має бути вчасно погашена.

За даними таблиці 3.2 можна зазначити, що КП «Благоустрій» має «важкий» баланс, оскільки питома вага необоротних активів значно перевищує оборотні. Дана структура активу балансу КП «Благоустрій» частково відповідає його галузевій специфіці.

Отже, на основі даних проведеного аналізу загальних показників фінансово-господарської діяльності КП «Благоустрій» за 2019-2021 рр. ми зробили висновок про те, що діяльність підприємства не є достатньо ефективною. Про це свідчать показники збитковості діяльності, зменшення розмірів валюти балансу, а також обсягу власних фінансових ресурсів.

4. Аналіз фінансового стану КП «Благоустрій» як основа прийняття фінансових рішень

Важливою складовою ФМ є фінансовий аналіз, основна мета якого надати об'єктивну оцінку майнового стану та фінансових ресурсів, ліквідності, фінансових результатів, з тим, щоб розробити та впровадити ефективні управлінські рішення. Оцінка фінансового стану підприємства здійснюється із метою визначення проблемних аспектів у фінансово-господарській діяльності, і на основі отриманої інформації розробляються шляхи їх усунення. Основні напрямки аналізу фінансового стану підприємства наведені на рисунку 4.1.

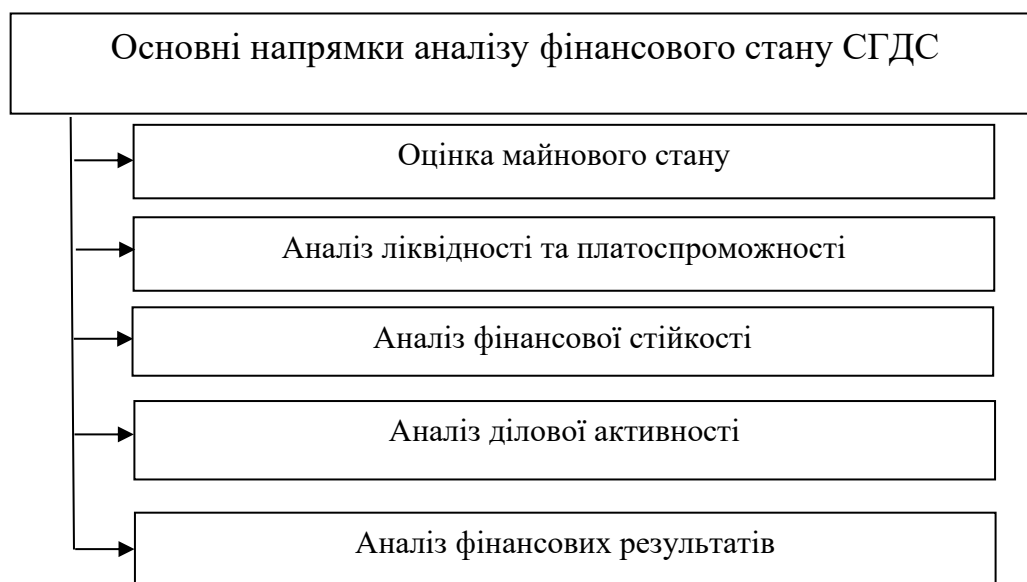

Рисунок 4.1 – Основні напрямки аналізу фінансового стану СГДС [30]

Залежно від того, хто здійснює аналіз діяльності суб'єкта господарювання виокремлюють зовнішній і внутрішній фінансовий аналізи, порівняльна характеристика яких наведена в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Характеристика внутрішнього і зовнішнього фінансового аналізу СГДС [15]

Порівняльні характеристики	Фінансовий аналіз	
	зовнішній	внутрішній
Мета аналізу	Оцінка фінансового стану і економічна діагностика СГДС за даними публічної фінансової звітності	Забезпечення планомірного надходження грошових коштів та оптимальних розмірів власного і залученого капіталу для створення умов ефективного функціонування СГДС
Об'єкт аналізу	СГДС як єдине ціле	СГДС як єдине ціле та його структурні підрозділи
Суб'єкти аналізу (користувачі інформації)	Внутрішні, зацікавлені, сторонні	Внутрішні
Джерела інформації	Форми публічної фінансової звітності	Форми фінансової й статистичної звітності, дані управлінського обліку, інша оперативна економічна інформація СГДС

Продовження таблиці 4.1

Порівняльні характеристики	Фінансовий аналіз	
	зовнішній	внутрішній
Рівень регламентації методики	Держава в особі відповідних органів управління (Міністерства економіки, фінансів, НБУ, Державний комітет статистики та ін.)	СГДС
Періодичність аналізу	Періоди складання звітності (рік, квартал)	За необхідності для внутрішнього користування
Доступність результатів аналізу	Доступні у межах сторін, які зацікавлені в діяльності цього СГДС	Комерційна таємниця (доступні лише керівництву СГДС)

Аналіз фінансового стану КП «Благоустрій» розпочнемо з оцінки показників його майнового стану (рисунок 4.2).

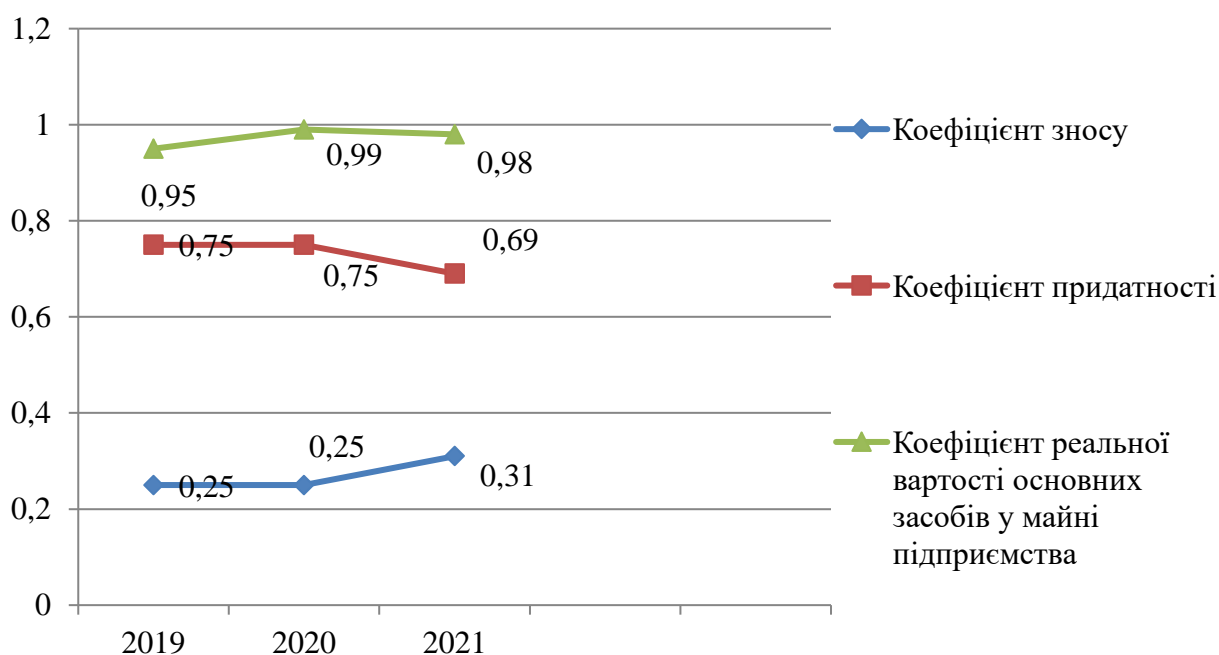

Рисунок 4.2 – Показники майнового стану КП «Благоустрій» за 2019–2021 рр.

Проведення аналізу показників майнового стану дає можливість визначити стан, а також ефективність використання основних засобів комунального підприємства. Так, коефіцієнт зносу основних засобів КП «Благоустрій» за 2019–2021 рр. мав тенденцію до збільшення. Така тенденція є негативною, що пов'язано зі збільшенням частки зношених основних засобів у майні КП. Протягом 2019–2020

рр. основні засоби підприємства були зношені на чверть - 25 %, а у 2021 році відбулося збільшення даного показника до 31 %. При цьому дані значення відповідають нормативу, а саме вони є менше 50 %.

Що стосується коефіцієнт придатності основних засобів КП «Благоустрій», то за 2019-2021 рр. він поступово знизився на 0,06 п і на кінець періоду аналізу дорівнював 0,69, що відповідає нормативним положенням (більше 0,5). Така тенденція характеризує ситуацію щодо зменшення частки основних засобів придатних до експлуатації.

Показник реальної вартості основних засобів у майні КП «Благоустрій» за 2019- 2021 рр. коливався по роках і у 2021 р. дорівнював 0,98, що на 0,03 менше ніж у 2019 р. При цьому, слід зазначити, що значення даного показника відповідало нормативу і було більше 0,5. Така ситуація є свідченням того, що КП має частку основних фондів у майні підприємства більше 50 %. Отже, майновий стан КП є задовільним.

Важливим етапом проведення аналізу фінансового стану КП є оцінка його ліквідності. На даному етапі відбувається аналіз як абсолютних показників ліквідності так і відносних. Спочатку здійснимо аналіз ліквідності балансу КП «Благоустрій». З цією метою розподілимо активи за ступенем їх ліквідності, а пасиви за терміном оплати (рисунок 4.3).

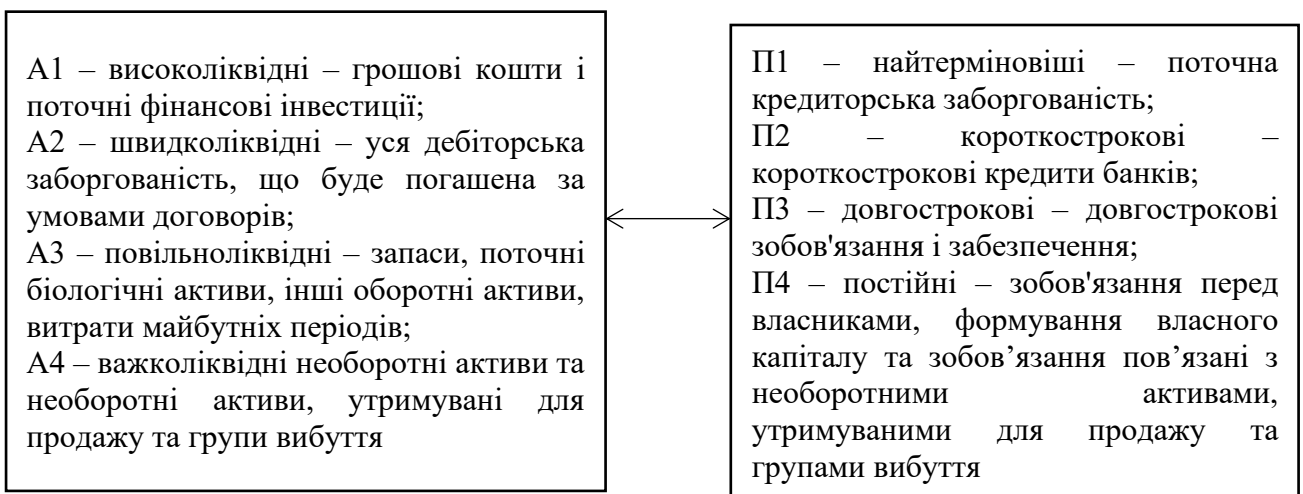

Рисунок 4.3 – Групи активів і пасивів СГДС [30]

Головною умовою абсолютно ліквідного балансу є наступне співвідношення:
 $A_1 > П_1$, $A_2 > П_2$, $A_3 > П_3$, $A_4 < П_4$.

В таблиці 4.2 наведені цифрові значення групування активів і пасивів КП «Благоустрій».

Таблиця 4.2 – Групи активів і пасивів КП «Благоустрій» за 2019–2021 рр.

Показник	Рік		
	2019	2020	2021
Групи активів			
Високоліквідні (A1)	28	9,5	14,8
Швидколіквідні (A2)	196	32,2	4,8
Повільноліквідні (A3)	11	10,2	103,2
Важколіквідні (A4)	7535	6767,4	6448
Групи пасивів			
Найбільш термінові (П1)	543	723,1	98,2
Короткострові (П2)	-	-	-
Довгострокові (П3)	-	-	-
Постійні (П4)	7227	6096,2	6472,6

Порівняльні співвідношення даних активів і пасивів КП «Благоустрій» за 2019–2021 рр. наведені в таблиці 4.3.

Таблиця 4.3 – Порівняльні співвідношення даних активів і пасивів КП «Благоустрій» за 2019-2021 рр.

Рік	Висновок			
2019	$A_1 < П_1$	$A_2 > П_2$	$A_3 > П_3$	$A_4 > П_4$
2020	$A_1 < П_1$	$A_2 > П_2$	$A_3 > П_3$	$A_4 > П_4$
2021	$A_1 < П_1$	$A_2 > П_2$	$A_3 > П_3$	$A_4 < П_4$

Аналізуючи дані таблиці 4.3 ми прийшли до висновку, що баланс КП «Благоустрій» не відповідав умові абсолютної ліквідності балансу. За всі три роки у КП «Благоустрій» A_1 є меншими за $П_1$, що є свідченням неспроможності даного підприємства погасити термінові пасиви за рахунок найбільш ліквідних активів.

Наступним кроком є аналіз відносних показників ліквідності. Дані показники дають можливість оцінити здатність КП здійснення ним погашення його поточних зобов'язань за рахунок наявних оборотних активів (рисунок 4.4).

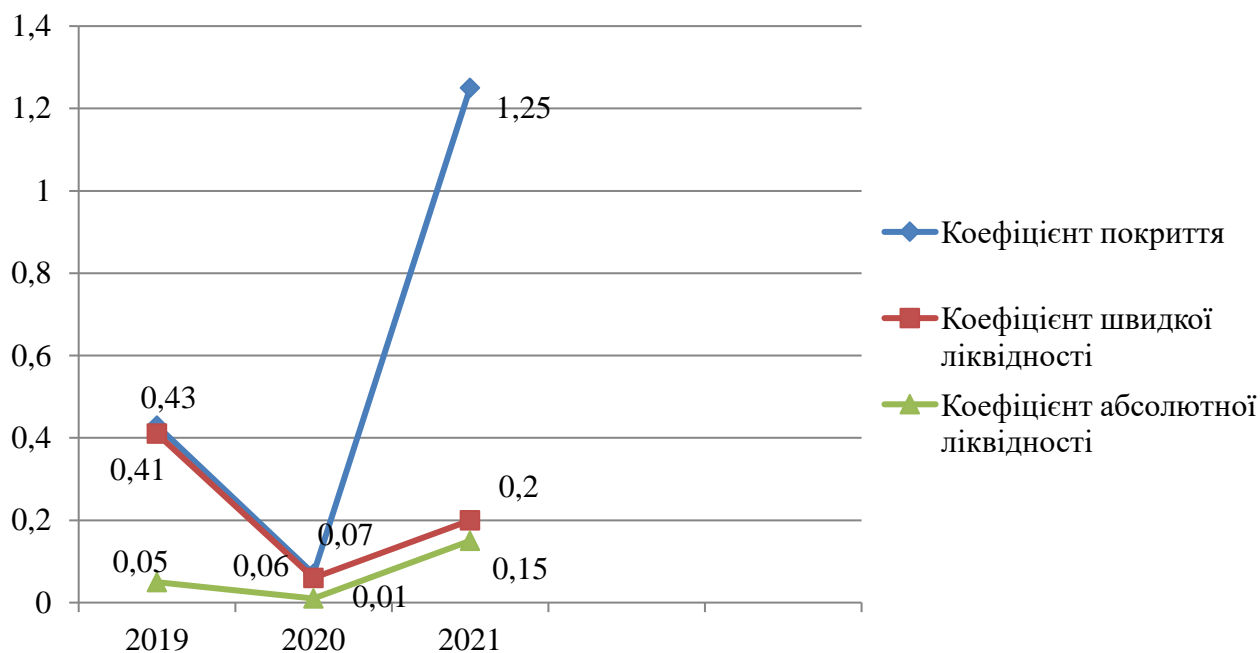

Рисунок 4.4 – Показники ліквідності КП «Благоустрій» за 2019–2021 рр.

Аналізуючи дані рисунку 4.4 можна зазначити, що коефіцієнт покриття не мав чіткої тенденції, але за період аналізу збільшився на 0,82 п. і у 2021 р. дорівнював 1,25, що відповідає нормативному значенню. Отже КП «Благоустрій» на кінець періоду аналізу мало достатній обсяг оборотних коштів для того щоб покрити свої поточні зобов'язання. Індикатори 2019-2020 рр. були значно менше нормативу, що є негативним моментом у діяльності підприємства.

Для коефіцієнту швидкої ліквідності нормативним вважається діапазон – 0,6-0,8. Даний показник характеризує потенційну платоспроможність комунального підприємства враховуючи майбутні надходження від дебіторів та визначає, ту частину поточних зобов'язань, яку КП має можливість погасити, використовуючи одночасно як високоліквідні оборотні активи так і середньоліквідні активи, зокрема поточну дебіторську заборгованість. Даний показник у 2019-2021 рр. не відповідав нормативному значенню. На підприємстві спостерігається тенденція до зменшення даного коефіцієнту, що є негативним аспектом у фінансовій діяльності КП, оскільки така динаміка свідчить про нестачу оборотних активів, що швидко трансформуються у грошові кошти для покриття поточних зобов'язань.

Що стосується показника абсолютної ліквідності, то протягом 2019-2021 рр. його значення жодного разу не відповідало нормативному діапазону – 0,2-0,25. Наявна тенденція є свідченням про недостатність найбільш ліквідних оборотних активів для погашення поточних зобов'язань. Але при цьому, слід зазначити, що на кінець 2021 року даний показник дорівнював 0,15, що майже відповідає нормі.

Важливим показником ліквідності КП є чистий оборотний капітал, динаміка якого наведена в таблиці 4.4.

Таблиця 4.4 – Динаміка чистого оборотного капіталу КП «Благоустрій» за 2019–2021 рр., тис. грн.

Показник	Рік			Відхилення (+/-) 2021 р. до 2019 р.
	2019	2020	2021	
Чистий оборотний капітал (ЧОК)	-308	- 671,2	24,6	332,6

Дані таблиці свідчать, що ЧОК КП «Благоустрій» мав від'ємне значення протягом 2019-2020 рр. і це свідчить про неможливість підприємства сплачувати його поточні зобов'язання та розширювати діяльність. Додатне значення спостерігалось лише у 2021 р. і дорівнювало 24,6 тис. грн., що є свідченням спроможності підприємства розширювати господарську діяльність за рахунок власних ресурсів.

Важливим етапом в процесі аналізу фінансового стану є оцінка фінансової стійкості підприємства, що надає можливість здійснити оцінку ступеня незалежності комунального підприємства від зовнішніх джерел фінансового забезпечення. Одним із ключових аспектів в процесі аналізу фінансової стійкості КП є визначення її типу. Розрахунок типу фінансової стійкості КП «Благоустрій» наведено в таблиці 4.5.

За даними таблиці 4.5 можна зробити висновок, що протягом 2019-2021 рр. КП «Благоустрій» мало нестійкий фінансовий стан, і це було пов'язано із нестачею власних та довгострокових позикових джерел формування запасів.

Таблиця 4.5 – Визначення типу фінансової стійкості КП «Благоустрій» за 2019-2021 рр.

Показники	Рік		
	2019	2020	2021
Джерела власних коштів	7227,0	6096,2	6472,6
Необоротні активи	7535,0	6767,4	6448,0
Наявність власних оборотних коштів	-308	-671,2	24,6
Довгострокові позикові кошти	-	-	-
Наявність власних і довгострокових позикових джерел	-308	-671,2	24,6
Короткострокові позикові кошти	543,0	723,1	98,2
Загальна величина основних джерел формування запасів	235	51,9	122,8
Загальна величина запасів і витрат	11	10,2	103,2
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів	-319	-681,4	-78,6
Надлишок (+) або нестача (-) власних і довгострокових позикових джерел формування запасів	-319	-681,4	-78,6
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел формування запасів	224	41,7	19,6
Тривимірний показник типу фінансової стійкості	(0;0;1)	(0;0;1)	(0;0;1)
Тип фінансової стійкості	Нестійкий	Нестійкий	Нестійкий

Важливим питанням оцінки фінансової стійкості комунального підприємства є дослідження співвідношення власних і позикових фінансових ресурсів. Проведемо аналіз відносних показників платоспроможності та фінансової стійкості КП «Благоустрій» (таблиця 4.6).

Значення показнику автономії протягом 2019-2021 рр. відповідало нормативу, а саме більше 0,5 і за даний період збільшився на 0,06 п. Це є свідченням того, що у складі фінансових ресурсів КП переважає власний капітал, а отже це позитивно впливає на фінансову стійкість і знижує ризиковість діяльності КП «Благоустрій». Коефіцієнт фінансування за даний період аналізу зменшився на 0,07 п. і у 2021 р. його значення дорівнювало 0,01, і це також є свідченням зниження залежності суб'єкта підприємництва від позикових фінансових ресурсів.

Значення коефіцієнту фінансової стійкості КП «Благоустрій» не мало чіткої динаміки, але в цілому за 2019-2021 рр. збільшилося на 52,61 п. і на кінець періоду аналізу воно дорівнювало 65,91, що є свідченням підвищення можливостей КП

здійснювати розрахунки за його зобов'язаннями за рахунок власних фінансових ресурсів.

Значення коефіцієнту маневреності власного капіталу коливалося за роками періоду аналізу, і у 2019-2020 рр. мало від'ємне значення, що не відповідало нормативу (більше 0). У 2021 році ситуація змінилася і даний показник дорівнював 0,01. Збільшення показника є свідченням підвищення можливості КП «Благоустрій» вільно здійснювати маневрування власними засобами.

Таблиця 4.6 – Динаміка показників фінансової стійкості КП «Благоустрій» за 2019-2021 рр.

Показник	Рік			Відхилення 2021 р. до 2019 р., +/-
	2019	2020	2021	
Коефіцієнт автономії	0,93	0,89	0,99	0,06
Коефіцієнт фінансування	0,08	0,12	0,01	-0,07
Коефіцієнт фінансової стійкості	13,3	8,43	65,91	52,61
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,04	-0,11	0,01	0,05
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	-1,31	-12,93	0,20	1,51

Значення коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами мало від'ємне значення у 2019-2020 рр., що не відповідало нормативному показнику (більше 0,1), а у 2021 р. його значення збільшилося до 0,20 і це є свідченням про те, що частка оборотних активів фінансується за рахунок власних фінансових ресурсів.

Отже, розраховані показники свідчать про фінансову незалежність та стійкість КП «Благоустрій».

Наступним кроком є аналіз показників ділової активності, на основі якого оцінюється динаміка індикаторів, які характеризують ступінь ефективності авансових і спожитих ресурсів (таблиця 4.7).

Значення коефіцієнта оборотності активів КП «Благоустрій» зменшилось на 0,12 та на кінець 2021 р. становило 0,09. Така динаміка свідчить про зниження ефективності використання КП усіх існуючих ресурсів, в незалежності від джерел їхнього залучення.

Показник оборотності запасів КП знизився за 2019-2021 рр. на 136,5 і у 2021 р. дорівнював 16,66. Така динаміка є свідченням того, що на даному підприємстві відбулося зменшення швидкості поповнення товарно-матеріальних цінностей.

Таблиця 4.7 – Динаміка показників ділової активності КП «Благоустрій» за 2019-2021 рр.

Показник	Рік			Відхилення (+/-) 2021 р. до 2019 р.
	2019	2020	2021	
Коефіцієнт оборотності активів	0,21	0,05	0,09	-0,12
Коефіцієнт оборотності запасів	153,16	137,25	16,66	-136,5
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,22	0,06	0,09	-0,13
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	8,29	11,49	117,21	108,92
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	44	31	3	-41
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,10	1,94	16,87	13,77
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	117	188	21	-96
Операційний цикл, дні	46	33	25	-21
Фінансовий цикл, дні	71	2	4	-67

Коефіцієнт оборотності власного капіталу КП «Благоустрій» за 2019– 2021 рр. зменшився на 0,13 п. і на кінець періоду аналізу його значення склало 0,09. Така динаміка свідчить про зниження оборотності використання власних фінансових ресурсів, і це негативно впливає на господарську діяльність підприємства.

Значення коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості КП «Благоустрій» у 2021 р. дорівнювало 117,21, що на 108,92 п. більше ніж у 2019 р. При цьому термін погашення дебіторської заборгованості зменшився на 41 день. Такі зміни є позитивними для КП, оскільки свідчать про пришвидшення погашення наявної дебіторської заборгованості. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості КП «Благоустрій» також збільшився за 2019- 2021 рр. на 13,77 п., а термін погашення мав зворотну тенденцію і на кінець 2021 він зменшився на

96 днів та дорівнював 21 день, тобто можна зазначити позитивні зміни щодо погашення кредиторської заборгованості.

Привертає увагу той факт, що строк погашення дебіторської заборгованості КП «Благоустрій» менший строку погашення кредиторської протягом всього періоду аналізу, і це є свідченням того, що КП має можливість вивільнити грошові кошти і за їх рахунок погасити кредиторську заборгованість.

Що стосується операційного та фінансового циклів КП «Благоустрій», то за 2019-2021 рр. їх значення зменшилися на 21 і 67 день відповідно. Зменшення операційного циклу свідчить про скорочення проміжку часу між придбанням запасів, з метою здійснення господарської діяльності КП, та отриманням грошових коштів від реалізації робіт чи послуг, що є позитивною тенденцією.

Позитивне значення фінансового циклу КП «Благоустрій» свідчить про те, що КП зазнає потреби в грошах коштах.

Наступним етапом фінансового аналізу КП є розрахунок показників рентабельності, що дають можливість визначити наскільки прибутковою є діяльність КП «Благоустрій». Під час розрахунку показників рентабельності розмір прибутку співвідносять з чинниками, які мають найбільш значний вплив на його отримання: доходами, витратами, ресурсами, капіталом. Відносні показники рентабельності дають можливість оцінити рівень прибутковості, і вони вимірюються, як правило, у відсотках (рисунок 4.5).

Дані рисунку 4.5 свідчать про те, що господарська діяльність КП «Благоустрій» є неприбутковою. Це підтверджуються тим, що КП протягом 2019-2021 рр. отримувало збитки. Всі коефіцієнти кожен рік мали від'ємні значення. Отже керівництву підприємства доцільно звернути увагу на дані тенденції і застосувати ряд заходів щодо виходу з цієї ситуації.

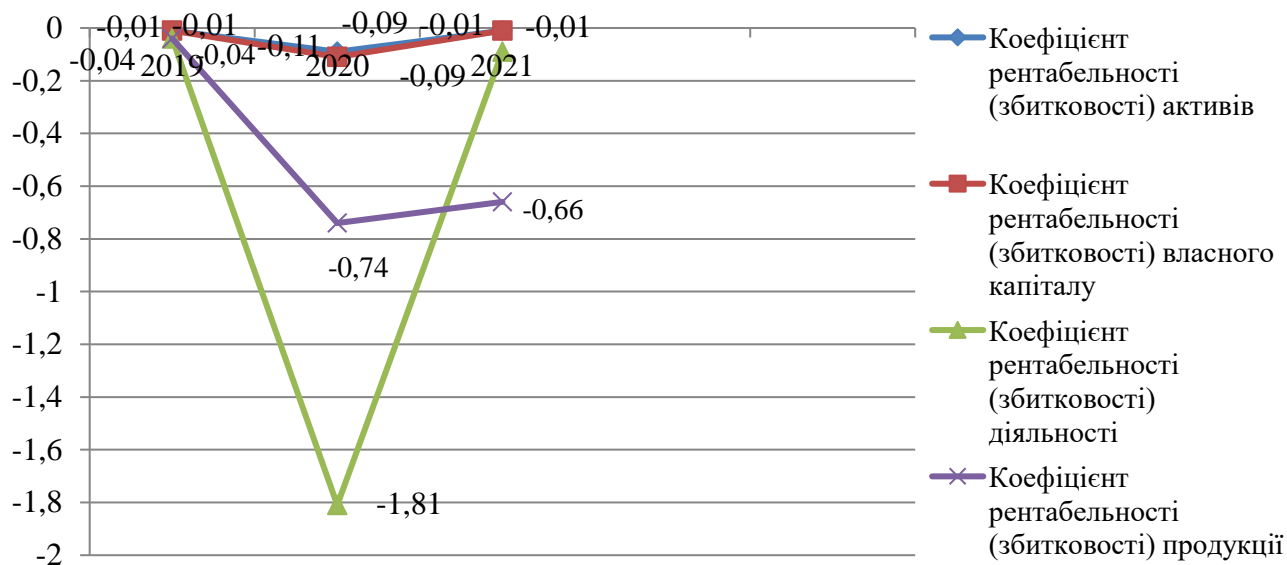

Рисунок 4.5 – Показники рентабельності (збитковості) КП «Благоустрій» за 2019–2021 рр.

Отже, здійснивши аналіз діяльності КП «Благоустрій», ми можемо зазначити, що в цілому КП є фінансово стійким, має задовільний стан майнової бази, достатньо ефективно використовує наявні ресурси, при цьому існують проблемні питання з ліквідністю та прибутковістю, що негативно впливає на підвищення рівня ризиковості діяльності КП «Благоустрій» та передбачає проведення заходів щодо покращення його господарської діяльності.

5. Основні напрямки удосконалення управління фінансами КП «Благоустрій»

Ефективний ФМ дає можливість результативно управляти фінансово-господарською діяльністю, використовувати наявні фінансові ресурси, а також вирішувати проблемні питання, які виникають на підприємстві. Здійснивши аналіз фінансового стану КП «Благоустрій» ми прийшли до висновку, що дане

підприємство останні роки отримувало збитки, що негативно впливає на рентабельність діяльності, знижує рівень фінансової незалежності, а також зменшує можливості щодо розширення діяльності. В сучасних ринкових умовах позитивний фінансовий результат є основою економічного розвитку кожного підприємства незалежно від сфери в якій воно функціонує. Слід зазначити, що до основних завдань управління формуванням прибутку суб'єкта підприємництва є: максимізація його обсягу; оптимізація пропорцій між рівнем сформованого прибутку і рівнем ризику; максимізація ринкової вартості підприємства; підвищення рівня конкурентоспроможності у на довгостроковій перспективі; забезпечення достатнього рівня ліквідності та платоспроможності; підвищення ступеня інвестиційної привабливості.

Слід зазначити, що прибуток є основним внутрішнім джерелом фінансування даного комунального підприємства. Тому, важливим питанням в процесі управління фінансами підприємства є визначення суми прибутку на наступний рік.

Керівництво КП «Благоустрій» має приділяти значну увагу процесу прогнозування прибутку, що є необхідним етапом планування, джерелом інформації, яка надається для визначення стратегії розвитку суб'єктів підприємництва.

Для прогнозування прибутку, який виступає внутрішнім джерелом фінансування подальшого ефективного розвитку КП «Благоустрій», а також є фактором впливу на рівень матеріально-технічної бази КП та фінансової незалежності, нами буде використано метод визначення середніх величин.

Прогнозні індикатори дуже часто визначаються як середнє значення відповідних індикаторів за попередні роки. Дані середні значення як правило розраховуються у відповідності до алгоритму середньої арифметичної та/або середньої геометричної. Найбільш поширеним методом в процесі прогнозування є метод ковзної середньої. Для даного методу прогнозні індикатори визначаються як середні значення відповідних показників за кількістю попередніх періодів – n (і не використовують всі значення аналізованої серії динаміки). Кожен прогнозний індикаторів має розраховуватися на основі значень, які отримані у 3, 4, 5. .. n з

попередніх періодів, в той же час як значення самих періодів замінюються новими [27].

Середнє арифметичне є найбільш поширеним видом середньої, який використовується, як правило в тому випадку, коли суму змінної ознаки отримують як додавання індивідуальних значень.

З метою проведення прогнозування чистого прибутку КП на 2022 рік на основі розрахунку середньої арифметичної необхідно розрахувати індикатори, за допомогою формул (1-3), які наведені в додатку Г.

Нами було проведено розрахунок прогнозних показників КП «Благоустрій» за допомогою середньої арифметичної, враховуючи те, що досліджуваний інтервал дорівнює трьом ($n = 3$) (додаток Г).

Прогнозований обсяг чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) на 2022 рік розраховується наступним чином:

$$\text{ЧД} = 562,6 + \frac{648 - 1256,0 + 192,6}{3} = 424,13 \text{ тис. грн.}$$

Прогнозована собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) КП «Благоустрій» на 2022 рік визначається як:

$$\text{С} = 1656,9 + \frac{448,8 - 284,8 + 256,9}{3} = 1709,3 \text{ тис. грн.}$$

Прогнозований обсяг чистого прибутку (збитку) КП «Благоустрій» на 2022 рік буде розраховуватися як:

$$\text{ЧП(збитку)} = -50,8 + \frac{99,2 - 612,3 + 620,3}{3} = -15,07 \text{ тис. грн.}$$

Враховуючи поведені розрахунки можна зазначити, що у 2022 році очікується зменшення збитку на 35,73 тис. грн., і його прогнозне значення дорівнює 15,07 тис. грн. Це є позитивним моментом, оскільки при збереженні даної тенденції підприємство має можливість перейти в найближчий час зі збиткової зони до прибуткової. Також зменшуватиметься збитковість діяльності КП та збитковість витрат і їх значення становитимуть 3,0 % та 1,0 % відповідно. Очікується збільшення витрат на 1 грн. послуг до 4,03 грн.

Розрахунок прогнозних індикаторів КП «Благоустрій» на основі середньої геометричної подано в додатку Г.

Прогнозне значення чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) на 2022 р. визначається за допомогою нижченаведених розрахунків:

$$ЧД_{2022} = 562,6 \times \sqrt[3]{1,66 \times 0,23 \times 1,52} = 466,96 \text{ тис. грн.}$$

Далі здійснюється розрахунок собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) на 2022 р.:

$$С_{2022} = 1656,9 \times \sqrt[3]{1,40 \times 0,83 \times 1,18} = 1840,82 \text{ тис. грн.}$$

Значення прогнозованої суми чистого прибутку КП «Благоустрій» на 2022 р. буде визначатися за нижченаведеною формулою:

$$ЧП_{2022} = -50,8 \times \sqrt[3]{0,37 \times 11,41 \times 0,97 \times 0,06} = -32,16 \text{ тис. грн.}$$

Отже, аналізуючи отримані прогнозні значення щодо розміру фінансового результату на основі застосування середньої геометричної ми дійшли висновку, що у 2022 році у КП «Благоустрій» очікується зменшення розміру чистого доходу, збільшення обсягу собівартості реалізованих продукції, робіт чи послуг, сума збитку КП буде зменшуватися і становитиме 32,16 тис. грн., що на 18,64 тис. грн. менше, ніж у звітному році. При цьому буде спостерігатися ситуація щодо зменшення рівня збитковості діяльності і витрат на 2 % і 1 % відповідно. Витрати на одну гривню послуг збільшаться до 3,94 грн.

Отже, здійснені розрахунки свідчать, що у КП «Благоустрій» рівень ризику, пов'язаного зі збитковістю зменшується. Прогнозні значення розглянутих показників мають позитивну тенденцію, але при цьому керівництву КП необхідно вжити ряд заходів, направлених на збільшення його прибутку, оскільки він є джерелом фінансового забезпечення діяльності підприємства.

Перед менеджментом підприємства постає важливе питання, що стосується визначення факторів, які чи позитивно чи негативно впливають на розмір отриманого фінансового результату. При цьому слід зазначити, що сума прибутку залежить від наступних чинників: обсяг реалізації продукції, робіт, послуг, їх структури, собівартості і середнього рівня цін.

Зміна рівня середніх цін та розмір прибутку мають у прямо-пропорційну залежність, а саме при підвищенні рівня цін значення прибутку збільшується, і навпаки. Що стосується взаємозв'язку індикатора собівартості і прибутку, то вони мають обернено-пропорційну залежність, а саме зменшення собівартості приводить до відповідного збільшення розміру прибутку, і навпаки.

Здійснимо розрахунок впливу окремих факторів на кінцевий фінансовий результат КП «Благоустрій» використовуючи прийом елімінування. Вплив окремих чинників на результативний показник доцільно показати у вигляді адитивної моделі, що закладена в алгоритм визначення прибутку у звіті про фінансові результати (додаток Д, формула 4).

Згрупуємо дані для проведення факторного аналізу прибутку підприємства та визначимо вплив факторів на фінансовий результат (табл. 5.1).

Таблиця 5.1 – Вихідні дані для проведення факторного аналізу КП «Благоустрій», тис. грн.

Показник	Рік		Відхилення 2021 р. до 2020 р. (ΔX)
	2020	2021	
Чистий дохід від реалізації	370	562,6	192,6
Собівартість продукції	1400,0	1656,9	256,9
Інші операційні доходи	1155,0	2488,1	1333,1
Інші операційні витрати	796,1	1444,6	648,5
Чистий прибуток	-671,1	-50,8	620,3

Враховуючи середній індекс цін, ми маємо можливість виявити вплив зміни цін, розмірів реалізованої та випущеної продукції (робіт чи послуг) на розмір фінансового результату. У 2021 р. ціни на продукцію (роботи і послуги) КП «Благоустрій» підвищились на 10 %, отже індекс цін становив 1,1.

Дані таблиці 5.1 свідчать, що чистий дохід від реалізації підвищився на 192,6 тис. грн., на що вплинули такі фактори, як ціна реалізації і обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг). Формула (5) впливу даних факторів зазначена в додатку Д.

Здійснимо підстановку даних у дану формулу:

$$\Delta B_{\text{ц}} = 562,6 - 562,6 / 1,1 = 51,15 \text{ (тис. грн.)}$$

Вплив зміни розміру реалізованої продукції на обсяг чистого доходу від реалізації розраховується за формулою 6 додатку Д.

З метою визначення зміни чистого доходу від реалізації від вищенаведеного фактора зробимо розрахунки за формулою 6 додатку Д:

$$\Delta Bn = 562,6 / 1,1 - 370,0 = 141,45 \text{ тис. грн.}$$

На зростання чистого доходу від реалізації у 2021 р. мало вплив збільшення цін та обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг), що призвело до його підвищення на 51,15 тис. грн. та 141,45 тис. грн. відповідно.

Аналогічним чином відбувається розрахунок впливу факторів на зміну собівартості реалізованої продукції, робіт і послуг. У відповідності до даних таблиці 5.1 собівартість продукції зросла на 256,9 тис. грн. Розрахунок впливу окремих факторів на зміну собівартості продукції наведено у формулі 7 додатку Д.

Підставимо числові дані у формулу 7 додатку Д з метою визначення впливу зміни рівня цін на собівартість:

$$\Delta Cc = 1656,9 - 1656,9 / 1,1 = 150,63 \text{ тис. грн.}$$

Вплив зміни розміру реалізованої продукції (робіт і послуг) на собівартість визначається за формулою 8 додатку Д.

Здійснимо розрахунок даного показника:

$$\Delta Cn = 1656,9 / 1,1 - 1400,0 = 106,27 \text{ тис. грн.}$$

В цілому на зміну собівартості продукції (робіт, послуг) у 2021 році мали вплив: зміна цін – на 159,62 тис. грн. та зміна обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) – на 106,27 тис. грн.

Розрахунок впливу на формування фінансового результату змін інших операційних доходів відбувається за формулою 9 додатку Д.

Здійснимо розрахунок даного показника:

$$\Delta Pr = 2488,1 - 1155,0 = 1333,1 \text{ тис. грн.}$$

Наступним кроком є розрахунок впливу інших факторів на зміну обсягу фінансового результату, а саме інших операційних витрат та інших витрат (формула 10, додаток Д).

Слід зазначити, що дані фактори мають зворотній вплив на прибуток підприємства, отже у формулу 10 додається знак «-».

Визначимо вплив даних чинників для КП «Благоустрій»:

$$\Delta\Pi_p = - [(1444,6+0) - (796,1+0)] = - 648,5 \text{ тис. грн.}$$

Здійснені розрахунки свідчать, що про те, що збільшення інших операційних витрат та інших витрат призвело до збільшення збитку у звітному році на 648,5 тис. грн.

Здійснимо групування вище розрахованих факторів, що мали вплив на зміну розміру фінансового результату КП «Благоустрій» у таблицю 5.2.

Таблиця 5.2 – Вплив факторів на фінансовий результат КП «Благоустрій» у 2021 р.

Показник	Сума, тис. грн.
Зміна фінансового результату за рахунок зміни ціни на продукцію	+ 51,15
Зміна фінансового результату за рахунок зміни обсягу реалізації продукції	+ 141,45
Зміна фінансового результату за рахунок зміни рівня цін у собівартості	- 150,63
Зміна фінансового результату за рахунок впливу зміни обсягу реалізації продукції на собівартість	- 106,27
Зміна фінансового результату за рахунок зміни інших операційних доходів	+ 1333,1
Зміна фінансового результату за рахунок зміни інших операційних витрат, інших витрат	- 648,5
Разом	620,3

Аналізуючи дані таблиці 5.2 ми зробили висновок, що найбільш суттєвий вплив на підвищення значення фінансового результату у 2021 р. мало збільшення розміру інших операційних доходів КП «Благоустрій» та обсягу реалізації.

Найбільш негативний вплив при формуванні фінансового результату КП «Благоустрій» у 2021 р. мало збільшення розміру інших операційних витрат, яке призвело до збільшення збитку на 648,5 тис. грн.

Отже, здійснений факторний аналіз свідчить про те, що керівництву КП «Благоустрій» необхідно розробити ряд заходів, які націлені на зростання розміру чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) та зниження інших операційних витрат, і це в свою чергу позитивно вплине на збільшення суми

прибутку КП, підвищення рівня його рентабельності, що в кінцевому результаті вплине на ефективність функціонування підприємства, яке відноситься до державної сфери.

Таким чином, впровадження ефективного ФМ суб'єктами господарювання державної сфери дасть можливість підвищити ефективність їх діяльності, що позитивно вплине на розвиток державного сектору економіки та забезпечити сталий розвиток економіки країни.

ВИСНОВКИ

Одним із важливих елементом вітчизняної системи підприємництва є державний сектор економіки. Ключовим аспектом державної підприємницької політики є проведення ефективного управління державним сектором для забезпечення конкурентоздатності української економіки. Рівень ефективності функціонування фінансів державної сфери багато в чому залежить від результативності діяльності СГДС. Ефективність діяльності СГДС залежить від політики управління їх фінансами – фінансового менеджменту. Існують різні підходи щодо трактування сутності фінансового менеджменту СГДС. На нашу думку під фінансовим менеджментом СГДС слід розуміти комплексну систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, що спрямовані на формування, розподіл та використання фінансових ресурсів СГДС і організацію його грошових потоків, а також знаходження оптимальних фінансових рішень з метою досягнення як оперативних так і стратегічних цілей.

Слід зазначити, що фінансовий менеджмент СГДС виконує певні завдання, має специфічний функціонал, підпорядковується власним принципам. Все це сприяє більш ефективному вирішенню виробничих, економічних та фінансових цілей СГДС.

Ефективність ФМ СГДС залежить від системи його організаційного забезпечення, зокрема інформаційного. Слід зазначити, що ФМ СГДС відбувається у певній послідовності, що передбачає реалізацію шести основних етапів.

Дослідження теми кваліфікаційної роботи відбувалося на основі інформаційних даних КП «Благоустрій», що розташоване у Чернігівській області, смт Кород., основними напрямками якого є санітарне очищення територій; благоустрій території селищної ради; проведення заходів щодо обслуговування і утримання об'єктів благоустрою; озеленення територій і т.п.

Аналіз фінансово-господарської діяльності КП «Благоустрій» свідчить про те, що вона є недостатньо ефективною. За період аналізу спостерігається

скорочення обсягів господарської діяльності, що негативно вплинуло на кінцеві результати підприємства, відбулося скорочення обсягів власного капіталу, а також активів підприємства.

З метою визначення проблемних аспектів у фінансово-господарській діяльності КП «Благоустрій» нами було проведено детальний аналіз фінансового стану підприємства за основними групами показників. Здійснивши аналіз діяльності КП «Благоустрій», ми прийшли до висновку, що в цілому КП є фінансово стійким, має задовільний стан майнової бази, достатньо ефективно використовує наявні ресурси, при цьому існують проблемні питання з ліквідністю та прибутковістю, що негативно впливає на підвищення рівня ризиковості діяльності КП «Благоустрій» та передбачає проведення заходів щодо покращення його господарської діяльності.

Привертає увагу той факт, що КП «Благоустрій» останні роки отримувало збитки, що негативно впливає на рентабельність діяльності, знижує рівень фінансової незалежності, а також зменшує можливості щодо розширення діяльності. Прибуток є основним внутрішнім джерелом фінансування КП, тому, важливим питанням в процесі управління фінансами підприємства є визначення суми фінансового результату на наступний рік. Для прогнозування прибутку нами буде використано метод визначення середніх величин (арифметичної та геометричної). Враховуючи поведені розрахунки на основі середньої арифметичної можна зазначити, що у 2022 році очікується зменшення збитку на 35,73 тис. грн., і його прогнозне значення дорівнює 15,07 тис. грн. Це є позитивним моментом, оскільки при збереженні даної тенденції підприємство має можливість перейти в найближчий час зі збиткової зони до прибуткової. Аналізуючи отримані прогнозні значення щодо розміру фінансового результату на основі застосування середньої геометричної ми дійшли висновку, що у 2022 році у КП «Благоустрій» очікується зменшення розміру чистого доходу, збільшення обсягу собівартості реалізованих продукції чи послуг, сума збитку КП буде зменшуватися і становитиме 32,16 тис. грн., що на 18,64 тис. грн. менше, ніж у звітному році.

Перед менеджментом підприємства постає важливе питання, що стосується визначення факторів, які чи позитивно чи негативно впливають на розмір отриманого фінансового результату. Нами було здійснено розрахунок впливу окремих факторів на кінцевий фінансовий результат КП «Благоустрій» використовуючи прийом елімінування. Аналізуючи розраховані дані ми зробили висновок, що найбільш суттєвий вплив на підвищення значення фінансового результату у 2021 р. мало збільшення розміру інших операційних доходів КП «Благоустрій» та обсягу реалізації (1333, тис. грн. та 141,45 тис. грн. відповідно).

Найбільш негативний вплив при формуванні фінансового результату КП «Благоустрій» у 2021 р. мало збільшення розміру інших операційних витрат, яке призвело до збільшення збитку на 648,5 тис. грн.

Отже, керівництву КП «Благоустрій» доцільно розробити ряд заходів, які націлені на зростання розміру чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) та зниження інших операційних витрат, і це в свою чергу позитивно вплине на збільшення суми прибутку КП, підвищить рівень його рентабельності, що в кінцевому результаті вплине на ефективність функціонування підприємства, яке відноситься до державної сфери. Впровадження ефективного ФМ СГДС буде сприяти підвищенню результативності їх діяльності, а це свою чергу буде мати позитивний вплив на подальший розвиток державного сектору економіки та забезпечувати сталий розвитку економіки країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.
2. Бігдан І. А., Лачкова Л. І., Лачкова В. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Харків: ХДУХТ, 2017. 202 с.
3. Бігдан І. А., Лачкова Л. І., Лачкова В. М., Жилякова О. В. Фінансовий менеджмент : елект. навч. посібник. Харків. : ХДУХТ, 2017. 197 с.
4. Білик М. Д, Білик Т. О. Державний сектор економіки в зарубіжних країнах і проблеми національного сектора. *Бізнес Інформ*. 2014. № 5. С. 36–42.
5. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.
6. Гавриш О. М. Фінансовий менеджмент : практикум. Харків: Світ Книг, 2015. 204 с.
7. Ганечко І. Г., Ситник Г. В., Андрієць В. С. Фінансовий менеджмент: методика розв'язання практичних завдань : навч. посіб. К. : Київський національний торгово-економічний університет, 2015. 244 с.
8. Дема Д. І., Дорохова Л. М., Віленчук О. М. та ін. Фінансовий менеджмент : підручник. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
9. Дехтяр Н. А., Дейнека О. В., Боярко І. М. Ефективність фінансів державного сектора економіки в системі управління соціально-економічним розвитком України: монографія. Суми: Університетська книга, 2012. 165 с.
10. Думенков В. В. Формування і розподіл прибутку на підприємстві. *Економіка та управління: історії, реалії та перспективи*. 2016. № 1. С. 256-277.
11. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: Навчальний посібник. К.:, 2010. 447 с.
12. Кузнецова С. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 122 с.

- 13.Лапіна І. С. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / за заг. ред. І. С. Лапіної. Одеса: Атлант, 2016. 313 с.
- 14.Лобачева І. Ф., Коцюбинська К. А., Василенко Ю. В. Аналіз факторів, що впливають на прибуток підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Economics/10_85046.doc.htm (дата звернення: 24.04.2022).
- 15.Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Тернопіль:, ТНЕУ, 2016. 304 с.
- 16.Майстер А. В. Державний сектор економіки України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Фінанси, облік і аудит*. 2018. Випуск 2 (32). С. 235-253.
- 17.Міністерство економіки України. URL:<https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=3f9cbf0b-24bf-48f8-8360-04d559e41d60&tag=UpravlinniaDerzhavnimSektoromEkonomikiIs> (дата звернення: 08.01.2022).
- 18.Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2014. 412 с.
- 19.Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.
- 20.Панкратьєва Є.В. Про ефективність методичних підходів до аналізу фінансово-господарської діяльності державних підприємств України. *Ефективна економіка*. 2013. №10. С.89-91.
- 21.Парасій-Вергуненко І. М., Самборська-Музичко Ю. О., Гнилицька Л. В. Економічна сутність державних підприємств, їх види та класифікація. *Фінанси України*. 2020. №10. С. 95-111.
- 22.Пігуль Н. Г., Дейнека О. В., Дехтяр Н. А., Люта О. В. Фінанси різних форм бізнесу : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2017. 337 с.
- 23.Подать В. М. Факторний аналіз прибутку шляхом використання системи важелів. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2011_6_4/175-178.pdf (дата звернення: 11.05.2022).

- 24.Поддєрьогін А.М., Скочій С.В. Факторний аналіз формування прибутку виробничого підприємства. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268453122.pdf> (дата звернення: 11.05.2022).
- 25.Рогова Е. М., Ткаченко. Е. А. Фінансовий менеджмент: підручник. М., 2011. 540 с.
- 26.Стасишин А. В., Дубик В. Я., Барська І. В. Державний сектор економіки України: проблеми та сучасний стан розвитку. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (62). С. 889 – 893.
- 27.Стеблецька Ю. Прогнозування прибутку за допомогою середніх величин. URL: file:///C:/Users/%D0%9E%D1%80/Downloads/Vldau_2013_20_35.pdf (дата звернення: 4.05.2022).
- 28.Таранич О.В., Ярошенко О.П. Ефективність управління об'єктами державного сектору України. *Економіка і організація управління*. 2019. №1 (33). С.103-109.
- 29.Тютюнник Ю. М., Єрмоленко В. М. Детермінований факторний аналіз фінансових результатів підприємств малого бізнесу. *Економіка і підприємництво: організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу: зб. наук. пр.* Вип. 17. Том 1. Полтава, 2017. С. 59-63.
- 30.Фінансовий аналіз : навчальний посібник / за заг. ред. Школьник І. О. К. : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
- 31.Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / за заг. редакцією І. О. Школьник та В. М. Кремень. Суми, 2014. 427 с.
- 32.Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
- 33.Фінансовий менеджмент : підручник. / за ред. Кнейслер О. В. Тернопіль : Вид-во «Економічна думка», 2018. 478 с.
- 34.Фінансовий менеджмент: навч. посібник / за ред. Скаско О. І. Львів : Растр-7, 2018. 416 с.
- 35.Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса. Суми: Вид-во СумДУ, 2012. 539 с.

36. Ehrhardt M., Brigham E. *Corporate Finance: A Focused Approach* – New Jersey, 2013. 805 p.
37. Higgins, Robert C. *Analysis for Financial Management*. / Robert C. Higgins. Edition: 10th. McGraw-Hill, 2011. 480 p.
38. Martin S. Fridson, Fernando Alvarez *Financial Statement Analysis: A Practitioner's Guide*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., Hoboken. 2011. 597 p.

ДОДАТОК А

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Таблиця А.1 – Підходи щодо сутності фінансового менеджменту

Автор	Визначення
Рогова Є. М., Ткаченко Е. А. [25]	система форм, методів і прийомів, за допомогою яких здійснюється управління грошовим обігом і фінансовими ресурсами.
Дема Д. І., Дорохова Л. М., Віленчук О. М., Куровська Н. О., Недільська Л. В. [8]	система принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з формуванням, розподілом, а також використанням фінансових ресурсів підприємства та організацією обороту його грошових потоків.
Лапіна І. С. Гончаренко О. М. [13]	система принципів і методів, розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з формуванням і розподілом, а також з використанням фінансових ресурсів підприємства і організацією обороту його грошових коштів
за ред. Школьник І., О., Кремень В. М. [31]	комплексна система принципів і методів розроблення та реалізації управлінських рішень, спрямованих на формування, розподіл і використання фінансових ресурсів підприємства й організацію його грошових потоків з метою досягнення оперативнотактичних та стратегічних цілей
за ред. Боронос В.М. [35]	система принципів і методів розроблення та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів економічних суб'єктів та організацією обороту їх коштів.
за ред. Скаска О. І. [34]	система цілеспрямованих дій з управління, формування, використання, розподіл фінансових ресурсів підприємства та оптимізації їх обігу.

ДОДАТОК Б

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Таблиця Б.1 – Основні нормативно-правові документи щодо забезпечення фінансового менеджменту [8]

Напрями регулювання	Базові законодавчі документи
Фінансово-економічні аспекти створення підприємств	Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про акціонерні товариства»
Бюджетні взаємовідносини	Бюджетний кодекс України, щорічні закони про Державний бюджет України, бюджетні документи місцевих органів влади
Податкові взаємовідносини	Податковий кодекс України, Митний кодекс України
Формування інформаційної бази фінансового управління	Закон України «Про державну статистику», Закон України «Про аудиторську діяльність», Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Положення (стандарти) бухгалтерського обліку
Грошово-кредитні та платіжно-розрахункові взаємовідносини	Закон України «Про Національний банк України», Закон України «Про банки й банківську діяльність», Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»
Валютне регулювання	Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю в Україні»
Взаємодія з інститутами фінансового ринку	Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Закон України «Про страхування», Закон України «Про недержавні пенсійні фонди», Закон України «Про інститути спільного інвестування», Закон України «Про фінансовий лізинг», Закон України «Про кредитні спілки»
Інвестиційна діяльність	Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон України «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження», Закон України «Про режим іноземного інвестування», Закон України «Про інноваційну діяльність»
Регулювання ринку цінних паперів	Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок», Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», Закон України «Про депозитарну систему України»
Регулювання процедур санації, банкрутства і ліквідації підприємства	Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»
Фінансові відносини підприємства з працівниками	Закон України «Про оплату праці», Кодекс законів про працю, Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

ДОДАТОК Г
ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗМІРУ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ
КП «БЛАГОУСТРІЙ»

Таблиця Г.1 – Прогнозування чистого прибутку КП «Благоустрій» на 2022 рік за допомогою середньої арифметичної

Стаття	Рік					Відхилення			
	2018	2019	2020	2021	2022	19/18	20/19	21/20	Кст
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	978	1626	370	562,6	424,13	648	-1256	192,6	-138,47
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1200	1684,8	1400,0	1656,9	1709,3	448,8	-284,8	256,9	140,3
Чистий прибуток (збиток)	-158	-58,8	-671,1	-50,8	-15,07	99,2	-612,3	620,3	35,73
Рентабельність (збитковість) діяльності, %	-16	-4	-181	-9	-3	-0,25	-45,25	-0,05	X
Рентабельність (збитковість) витрат, %	-13	-4	-48	-3	-1	-0,31	-12	-0,06	X
Витрати на 1 грн продукції, коп.	122	103	378	294	403	0,06	-3,67	0,78	X

Таблиця Г.2 – Прогнозування чистого прибутку КП «Благоустрій» на 2022 рік за допомогою середньої геометричної

Стаття	Рік					Відхилення			
	2018	2019	2020	2021	2022	19/18	20/19	21/20	x
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	978	1626	370	562,6	466,96	1,66	0,23	1,52	0,83
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	1200	1684,8	1400,0	1656,9	1840,82	1,40	0,83	1,18	1,111

Продовження таблиці Г. 2

Стаття	Рік					Відхилення			
	2018	2019	2020	2021	2022	19/18	20/19	21/19	19/18
Чистий прибуток, тис. грн.	-158	-58,8	-671,1	-50,8	-32,16	0,37	11,41	0,06	0,633
Рентабельність (збитковість) діяльності, %	-16	-4	-181	-9	-7	0,25	-45,25	0,05	x
Рентабельність (збитковість) витрат, %	-13	-4	-48	-3	-2	0,31	-12,0	0,06	x
Витрати на 1 грн продукції, коп.	122	103	378	294	394	0,02	-3,67	0,78	x

ДОДАТОК Д

**ФОРМУЛИ ДЛЯ РОЗРАХУНКУ РОЗРАХУНОК ВПЛИВУ ОКРЕМИХ
ФАКТОРІВ НА КІНЦЕВИЙ ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ**

1) рентабельність діяльності підприємства:

$$P_{\text{діяльності}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}} \times 100; \quad (1)$$

2) рентабельність витрат:

$$P_{\text{в}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{С}} \times 100; \quad (2)$$

3) показник витрат на 1 грн. реалізованої продукції:

$$V_{\text{грн}} = \frac{\text{С}}{\text{ЧД}} \times 100; \quad (3)$$

де С – собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

ЧП – чистий прибуток [27] .

$$П = ЧД - С + ІОД - ІОВ + ІД + НД - ІВ - ПП \quad (4)$$

де П – прибуток;

ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації, товарів, робіт, послуг;

С – собівартість продукції;

IOД – інші операційні доходи;

IOB – інші операційні витрати;

ID – інші доходи;

IB – інші звичайні витрати;

ПП – податок на прибуток [29].

$$\Delta B_{\text{ц}} = B_1 - \frac{B_1}{I_{\text{ц}}} \quad (5)$$

де $\Delta B_{\text{ц}}$ – зміна чистого доходу від реалізації, в залежності від зміни ціни реалізації;

$I_{\text{ц}}$ – індекс цін.

$$\Delta B_{\text{п}} = \frac{B_1}{I_{\text{ц}}} - B_0 \quad (6)$$

де $\Delta B_{\text{п}}$ – зміна чистого доходу від реалізації залежно від зміни обсягу реалізованої продукції.

$$\Delta C_{\text{ц}} = C_1 - \frac{C_1}{I_{\text{ц}}} \quad (7)$$

де $\Delta C_{\text{ц}}$ – зміна собівартості реалізованої продукції залежно від зміни ціни реалізації.

$$\Delta C_{\text{п}} = \frac{C_1}{I_{\text{ц}}} - C_0 \quad (8)$$

де ΔCn – зміна собівартості продукції залежно від зміни об'єму реалізованої продукції.

$$\Delta\Pi_p = (IOД_1 - IOД_0) \quad (9)$$

де $\Delta\Pi_p$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни величини інших операційних доходів

$$\Delta\Pi_p = - [(IOB_1 + IB_1) - (IOB_0 + IB_0)] \quad (10)$$

де $\Delta\Pi_p$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни величини зазначених витрат.